

о. **Степан Кащук**, парох храму Св. Трійці м. Львова ©
Капелан Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ЛЮБОВ ДО РІДНОЇ ЗЕМЛІ, МАТЕРИНСЬКОЇ МОВИ, ГОРДІСТЬ ЗА СВОЮ ВІТЧИЗНУ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЇЇ МАЙБУТНЄ

«Шануй свого батька і матір, і добре тобі буде і довго будеш жити на землі»

Цією заповіддю Господь Бог велить нам не тільки шанувати рідного батька і матір, але також нашу спільну матір – рідну Батьківщину - Україну, її єдину родину - український народ.

Маємо ми земну матір, що дала нам життя. Маємо духовну матір – Церкву, що зродила нас у св. Тайні Хрещення до вічного життя.

Маємо ще матір – рідну Батьківщину, яка передала нам кров наших дідів і прадідів, мову, релігію, традицію і славне минуле. Як мачуха ніколи не замінить рідної матері, так і жодна інша земля не заступить нам рідної Батьківщини – України. «Нема на світі України, немає другого Дніпра», - застерігає наш поет Тарас Шевченко. Про це нам добре пригадав у своєму слові нині Блаженний Іван Павло II - Папа Римський десять років тому під час відвідин нашої держави і Церкви. Тому й співають українці за кордоном: «Чужино, чужино, не замінити мені України».

Україна – це наша земля, на якій живемо, це її полили потом і сльозами та скропили кров'ю наші діди і прадіди. Тут вони зложили свої кості і нам її заповіли у спадщину. На цій землі ми живемо, вона нас кормить своїми плодами. На цій землі ми вперше побачили світ і те що, найкраще у світі - очі рідної матері, лагідні, добрі, радісні. Тут колись по трудах покладуть наше тіло на спочинок. Сам Господь Бог вложив у серце кожної людини любов до рідної землі, любов до свого народу, до його звичаїв, традицій, духовності, до нашої дивовижної мови – генетичного коду нашої душі, нашої художньої літератури і загалом всього мистецтва, а особливо до святих чудотворних ікон, котрих на українській землі є понад 250 найменувань.

Рідна Батьківщина – це спільна мова, духовна кров народу, якою говоримо, розмовляємо з Богом у молитві, співаємо пісні, чуємо голос предків. Вона нас ogrіває, оживляє мільйони душ, гуртує до купи. Знаємо, що слово «мова» - універсальний засіб формування нації, роду, племені, народності. Через мову ми пізнаємо світ і все, що є у світі, спілкуємось із рідними та близькими. В кожного народу своя, надзвичайна, неповторна, мила рідна мова. Її маємо берегти і шанувати, бо вона виходить з уст нашого народу. Мова, якою не спілкуються, стає мертвою, а народ, який втрачає свою мову зникає як нація.

Письменниця О. Забужко пише: «Коли в народі відібрано історичну пам'ять, коли порушено цілісність його середовища, коли під загрозою сама плоть цього народу, бо його діти повільно конують під мурами АЕС і

військових заходів, тоді останню надію на виживання зберігає мова. Вона пам'ятає все. Вона усуває час, водночас зливаючи в своєму горнилі живі голоси десятків поколінь. Вона огортає порізаних людей незримо грозовою хмарою спільного духу, даючи їм силу не просто існувати – бути»

Повне функціонування мови є тоді, коли вона використовується у своїх сферах буття: науці, виробництві, техніці, ділових стосунках, освіті, культурі, побуті, у художній літературі, пресі, радіо та телебаченні.

Завмирає мова – завмирає культура. У мові виражається світогляд народу, вона формує духовний інтелект нації. Мова – безсмертна душа народу – генетичний код нації, який об'єднує минуле з теперішнім, і відкриває прийдешнє. Щоб нація була сильна і здорова, вона обов'язково має добре володіти своєю рідною українською мовою. Поет Іван Баґряний так чудово оспівує велич і силу рідної мови у вірші «Мово рідна»

Мово рідна!

Колискова.

Материнська ніжна мово!

Мово сили й простоти,

Гей, яка ж прекрасна Ти!

Ти велична і проста.

Ти стара і вічно нова.

Ти могутня Рідна мово!

Мово пісня колискова

Мова – матері уста.

Найбільшим злочином щодо рідної мови є гріх лихослів'я, коли людина постійно уживає лайливих недобррозичливих слів. Вийдімо на вулицю чи підімо на базар, прислухаймося до групки товариства – і за кожним словом чується суржик і страшна привичка лихослів'я. Особливо грішать ті, які ображають ближніх «матірними словами», а найкращу половину людства порівнюють з нашими «найменшими друзями». Найбільше зневаги і наруги зазнає рідна мати, це є словесне глумлення над святим станом материнства. Той, хто вживає нечисті слова, порушує Заповіді Божі: «Шануй батька і матір свою», або «нехай ніяке гниле слово не виходить з уст ваших» /Ефес.4.29/.

Із досвіду відомо, що існування законів і заповідей не гарантує їх цілковитого виконання. Потрібні соціальні заходи, виховні чинники, караючі засоби, котрі б за розбещеність і непристойні вирази, особливо в присутності дітей, жінок, молоді, любителів лихослів'я притягували до карної відповідальності. Ми осуджуємо пияцтво, наркоманію, розпусту, а часто замовчуємо зло лихослів'я. Тут добре було б на державному рівні ухвалити, щоб у всіх сферах народного виховання починаючи від дитячих садочків, шкіл та вишів у правовому полі захищали рідну мову. Важливу роль у цій відповідальній справі могли б відіграти преса, радіо і національне телебачення разом з родиною і Церквою. Від лихослів'я страждає моральна гідність, чистота думки, засмічується рідна материнська мова, виявляється низький рівень виховання, затурканість і тупість.

«Устами грішників місто занепадає» - каже книга Св. Письма /Прип. II.П/. Так через нечистих лихословів руйнуються міста і села. Лихословці за «матірне слово» позбавляються благодаті і благословення Божого.

Бували випадки, коли Бог несподівано карав німотою, а навіть і смертю за гріх лихослов'я.

Папа Римський, Григорій Двоеслов оповідає про випадок, який стався в м. Римі в 6-му ст., коли покарав Бог хлопчину за гріх лайки. Один мешканець м. Рима мав маленького сина, якого він любив і дуже пестив. Пестощі батька довели хлопчика до того, що як тільки йому щось не подобалось він починав лаятись. Дійшло до того, що хлопчина лайливими словами навіть став ображати ім'я Боже, святі образи та інші священні речі. В цей час у Римі стався мор, і хлопчина побачив, як до нього підступають біси, щоб взяти його грішну душу. Побачивши їх, хлопчик закричав і став кликати батька, щоб він відігнав їх. Батько запитав сина: «Дитино моя, що ти бачиш?» Син відповів: «Тут прийшли біси і хочуть забрати мене». Він став лаятись злими словами і в ту ж мить помер. Ось така кара за гріх лихослів'я!

Вихованій, культурній людині не личить лихослів'я. Є люди, які не контролюють своєї мови і через кожне слово вживають слова паразити. Огидно є слухати лихослів'я від молодих хлопців, а багато разів огидніше коли їх вимовляють дівчата.

Біймося гріха і перестаньмо оскверняти свою мову, уста і слух лихослів'ям.

Пам'ятаймо, що за свої діяння, слова, думки, вчинки несемо відповідальність не тільки за себе, але й за майбутнє свого народу, нації, роду, близьких і рідних.

А духовний гарт студентів приходиться через любов до Бога, любов до рідної мови і Батьківщини!

Розбещеність, яка панує в моральному і національному житті народу – робить загибель нації неминучою!

І тому вища школа в контексті Болонського процесу на першому місці у вихованні молодих фахівців, студентської молоді, має ставити: духовність, патріотизм, любов до Бога і Батьківщини!

Батьківщина – це народ, люди, діти тої самої землиці. Вони нам дорогі, близькі, бо народилися і виростили з крові тих самих батьків, дідів і прадідів, що жили на цій землі. Що розмовляють і моляться тою самою мовою, що й ми. Наша доля – їхня доля. Наше щастя – їхнє щастя. Ми повинні про це пам'ятати завжди.

Батьківщина – це релігія, наша свята віра і наша Церква Східного обряду. Хоронителька моральних засад, добра провідниця, порадиця в житті особистому, родинному, народному, громадському. Вона вчить нас любити Бога і ближнього, любити свій рідний край і народ. Тож нашим обов'язком є бути добрими і ревними членами своєї Церкви, любити і цінити нашу св. Літургію і богослужіння. Будувати і відновлювати храми - духовні криниці нашого народу, напившись з яких не матимемо спраги повік.

Сам Ісус Христос любив свою земну батьківщину, св. Єрусалим і затишний Назарет. А коли в день свого славного виїзду до столиці бачив

майбутню руїну свого міста Єрусалиму, пророчим духом сказав і заплакав: «О, коли б ти хоч цього дня зрозуміло, що потрібно для миру тобі... та не зрозуміло ти часу відвідин твоїх...» /Лк.19.41-44/. Він один може нам підказати, як найкраще присвятити своє серце для любові Батьківщини. Знаймо, що не любить Батьківщини той, хто не любить Бога - найвищого Добра, Правди і Краси. Патріот Батьківщини ніколи не буде ворогом релігії і духовності.

Любов до Батьківщини – це праця над самим собою, для добра свого народу, - сповнення обов'язків свого стану, це бажання, щоб наш народ був сильним, здоровим, багатим і вільним. Але не стане він таким, якщо ти, брате і сестро, таким не станеш!

Не мислиме здобуття кращої долі, народної волі, коли молодь народу коротає свій вік як невольники, раби марних забаганок, чужих звичок, пісень, облудів, байдужості та підлого самолюбства. Лише внутрішньо вільний народ здатний жити вільним життям. Кожен день про це думаймо, трудімося, борімося і осягаймо.

Жертовність заради свого народу і Батьківщини – це жива мова любові до них. «Немає більшої любові понад ту, хто життя своє кладе за друзів своїх» - каже Христос.

У кожній добі нашого народу ми мали завжди багато відважних героїв, які з любові до Батьківщини і рідного краю свою кров проливали і життя віддавали. «Наша земля – це братня могила лицарів, героїв за волю України». Це січові стрільці, воїни УГА, УПА, воїни Другої світової війни. Хай буде їм безсмертна слава і вічна пам'ять із роду в рід. Вони залишили гарний приклад для національного виховання поколінь.

Любов нашого народу до рідної землі прекрасно змалював письменник Василь Стефаник у своїй новелі «Сини», написаній покутською говіркою, де оповідається, як старий батько Максим говорить про свого найстаршого сина, що хоче йти боронити свій рідний край: «Послідній раз прийшов Андрій: він був у мене вчений. «Тату, - каже, - тепер йдемо воювати за Україну!» - «За яку Україну?» А він підоймив шаблев груди землі та й каже: «Оце Україна, а тут, - і справив шаблев у груди, - отут її кров; землю нашу ідем від ворога відбирати... Як та єго шабля блиснула та й мене засліпила «Сину, - кажу, - та є ще в мене менший від тебе, Іван; бери і єго на це діло; він дужий, най вас обох закопаю у цю нашу землю, аби ворог з цього коріння її не відторгнув у свій бік». – «Добре», - каже, - тату, підемо оба... Пізнім вечором, як Максим пообходив корови та коні та подоїв вівці, увійшов до хати... Потім прикляк до землі і молився: « А ти, Мати Божа, будь мойов газдинев; ти з своїм сином посередині, а коло тебе Андрій та Іван по боках... Ти дала сина одного, а я двох».

Тільки тоді буде Україна вільна і сильна, коли всі українці будуть тим ідеалом жити, з'єднаються в спільній любові до рідного народу і краю, і будуть готові навіть на жертву власного життя.